

Undervisningsministeren &
Folketingets Uddannelsesudvalg

Holstebro d. 13. Januar 2017

Ang. det nye fag Idéhistorie B i htx-uddannelsen

Der var ret udbredt tilfredshed på det tekniske gymnasier, da oplægget til gymnasiereformen omtalte oprettelse af Idéhistorie B som nyt obligatorisk fag. Især oplæggets sammentænkning af idehistorie, almenhistorie og teknologihistorie gør det til en solid fagkonstruktion, som ikke alene giver eleverne en almen- og teknologisk dannelse, men også kvalificerer undervisningen i mange andre fag og i forhold til uddannelsens overordnede mål. Faget har potentiale til at adressere mange af de over overordnede mål med uddannelsen, herunder elevernes karrierekompetencer, den digitaldannelse, demokratisk forståelse og generelt livsduelighed.

Desværre har det vist sig, at læreplansgruppens arbejde er i modstrid med de fornuftige, politiske intentioner om et fag med tre sidestillede tilgange. På to orienteringsmøder i slutningen af 2016 blev det foreløbige udkast præsenteret for undervisere i faget. Det er endt med at være en læreplan, hvor teknologien har fået den absolutte hovedrolle. Det almenhistoriske og det idéhistoriske er blevet til hjælpediscipliner, i et fag, der ud fra læreplanens oplistning af fagligt indhold, må betegnes som en form for avanceret teknologianalyse.

Jeg mener, det er et stort tab for faget, hvis dette ensidige fokus på teknologi bliver det bærende. Der er at underkende eleverne, hvis man alene giver htx det teknologiske perspektiv. Didaktisk set er der i læreplanen tale om en fagkonstruktion, der hviler på en ret naiv forestilling om, at teknologien bestemmer historien og samfundsudviklingen. En tænkning med rødder tilbage i en marxistisk analyse af *basis* og *overbygning*. Den analyse kan være vigtig for eleverne at kende, men den bør ikke udgøre det didaktiske grundlag for et helt fag.

Denne kritik blev fremført på begge møder om læreplanen, men blev ikke taget til efterretning af læreplansgruppen og den daværende fagkonsulent.

Det er at underkende uddannelsen og eleverne, hvis man alene mener, at htx-elever skal kende til teknologiske emner. De idéhistoriske emner som videnskabsteorien, etikken og eksistensfilosofien har en værdi i egen ret, ligesom almenhistorisk viden og metode må siges at være vigtigt i en moderne uddannelse, som også skal give unge et bredt perspektiv på verden og deres egen tilværelse. Ikke mindst, da Idéhistorie B er ækvivalent med Historie A i stx i forhold til faglige adgangskrav på mange videregående uddannelser.

Samtidigt giver almenhistorien og idéhistorien store muligheder for at kvalificere undervisningen i de øvrige fag. Et lille eksempel kan være, at en bioteknologisk elevrapport om virkningen af study drugs eller smertestillende midler bliver meget stærkere, hvis den også kommer ind på de almenhistoriske og eksistentielle forklaringer, der kan være på, at det moderne menneske finder det nødvendigt at tage præstationsfremmende eller smertestillende midler. For slet ikke at tale om den helt nødvendige etiske diskussion, som eleverne bør tage. Hvis det skal kunne udfoldes på et kvalificeret grundlag, så går det ikke med den nuværende læreplans meget snævre fokus på teknologiforklaringer.

Også for at undgå en banal behandling af de teknologihistoriske problemstillinger, som bør høre hjemme i faget, vil det være nødvendigt at give eleverne en faglig ballast i form af fx forskellige former for etisk tænkning, eksistensfilosofi, kildekritik og historisk bevidsthed. Det levner læreplanen slet ikke tilstrækkeligt rum for.

I det tidligere fag, som også hed Idéhistorie B, har jeg ofte undervist eleverne i holocaust. Her er det oplagt at inddrage etisk tænkning og en filosofisk tilgang til, hvad ondskab er. Den historiske tilgang er også afgørende. Hvordan tog nazisterne beslutningen? Hvordan hang det sammen med den antisemitisme, der havde præget Europa i århundreder for inden? Hvad kan de historiske kilder fortælle os den almindelige tyske befolknings rolle? Og ikke mindst: hvad kan idéhistorien lære os om at undgå gentagelser? Den slags spørgsmål er vigtige.

Skulle man undervise efter den nye bekendtgørelse, så ville det være teknologiens rolle, man skulle undervise i. Så bliver det groft sagt Henry Fords skyld, at holocaust blev effektivt. Det er en banalisering af verdenshistoriens og idehistoriens alvor.

Faget hedder Idéhistorie, men læreplansudkastet rummer desværre i meget begrænset omfang idé og historie. Derfor er det afgørende, at der bliver kigget grundigt på, om udkastet til læreplan lever op til de politiske intentioner, inden den går til endelig vedtagelse i ministeriet.

M.v.h.

Michael Balle Jensen
Cand. mag.,
Lærer på Holstebro Tekniske Gymnasium.